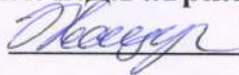

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор Навчально-наукового
інституту міжнародних відносин
ім. Б.Д.Гаврилишина

 Ірина ІВАЩУК

« 31 » серпня 2023 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. професора з науково-
педагогічної роботи

 Віктор ОСТРОВЕРХОВ

« 31 » серпня 2023 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор Навчально-наукового
інституту новітніх освітніх технологій

 Святослав ПИТЕЛЬ

« 31 » серпня 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

з дисципліни

«ВИБОРИ ТА ВИБОРЧІ СИСТЕМИ»

ступінь вищої освіти – бакалавр
галузь знань – 05 Соціальні та поведінкові науки
спеціальність – 052 Політологія
освітньо-професійна програма – «Міжнародні та
регіональні політичні комунікації»

Кафедра політології та філософії

Форма навчання	Курс	Семестр	Лекції (год.)	Практичні заняття (год.)	ІРС (год.)	Тренінг, КПЗ (год.)	СРС (год.)	Разом (год.)	Залік (семестр)
Денна	4	7	28	12	2	6	102	150	7
Заочна	4	10, 11	8	4	-	-	138	150	11

31.08.2023

Тернопіль – ЗУНУ
2023

Робочу програму склав доцент кафедри політології та філософії, кандидат історичних наук Руслан ЧИГУР

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри політології та філософії (протокол № 1 від 28.08.23. р.).

Завідувачка кафедри

Тетяна ЧОЛАЧ

Розглянуто та схвалено групою забезпечення спеціальності 052 «Політологія» (протокол №1 від 29.08..23. р.).

Голова групи забезпечення спеціальності

Олег РУДАКЕВИЧ

Гарант ОП

Володимир ТОМАХІВ

СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Вибори та виборчі системи»

1. Опис дисципліни «Вибори та виборчі системи»

Дисципліна «Вибори та виборчі системи»	Галузь знань, спеціальність, СВО	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів – 5	галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»	Дисципліна циклу вибіркових Мова навчання – українська
Кількість залікових модулів – 3	спеціальність 052 «Політологія»	Рік підготовки: <i>Денна – 4</i> <i>Заочна - 4</i> Семестр: <i>Денна – 7</i> <i>Заочна – 10, 11</i>
Кількість змістових модулів – 2	Бакалавр	Лекції: <i>Денна – 28</i> <i>Заочна – 8</i> Практичні заняття: <i>Денна – 12</i> <i>Заочна - 4</i>
Загальна кількість годин – 150		Самостійна робота: <i>Денна – 102</i> <i>Заочна – 138</i> Тренінг, КПЗ – 6 Індивідуальна робота: <i>Денна – 2</i>
Тижневих годин – 10 з них аудиторних – 3		Вид підсумкового контролю – залік

2. Мета і завдання дисципліни «Вибори та виборчі системи»

2.1. Мета вивчення дисципліни.

Метою дисципліни «Вибори та виборчі системи» є вивчення історії та суті політичних виборів, їх місця в системі представницької демократії; базових характеристик виборчих систем, їх елементів, позитивних рис та недоліків, виборчого процесу та його складових, індикаторів демократичності виборчого процесу, місця у ньому політичних партій; особливостей електоральної поведінки населення та виборчої інженерії.

2.2. Завдання вивчення дисципліни:

1. Сформувані в майбутніх політологів цілісну систему знань, умінь та навичок щодо організації та проведення виборів в органи державної влади та місцевого самоврядування на засадах демократії та публічної політики.

2. Вміти орієнтуватися в основних теоріях, концепціях і напрямках формування та функціонування виборчих систем, які відповідають національним інтересам української держави.

3. Озброїти науковою методологією здійснення виборчого менеджменту на засадах демократії та національно-державного інтересу, яка не допускає підходів та рекомендацій, які детермінуються вузькогруповими інтересами.

4. Озброїти знаннями та навиками виборчої інженерії: розробки стратегії і тактики передвиборчих змагань, організації діяльності виборчих штабів, форм і методів інформаційно-аналітичної діяльності та агітаційної роботи, фінансового забезпечення виборів тощо.

5. Надати громадянину, молодому фахівцю та політичному активісту достатніх навичок для реалізації своїх конституційних прав і свобод обирати та бути обраними в органи публічної влади.

3. Програма навчальної дисципліни «Вибори та виборчі системи»

Модуль 1. Вибори як політичний інститут і процес.

Тема 1. Вибори як політичний інститут. Історія виборчого процесу у світі та Україні.

Поняття виборів. Вибори як невід’ємний елемент демократії. Класифікація виборів. Чинники впливу на характер виборів. Вибори як знаряддя політичного маніпулювання. Вибори як інструмент переходу до демократії. Функції виборів. Вибори та права людини. Виборче право. Адміністративна відповідальність за порушення виборчих прав. Активне та пасивне виборче право. Політичні цілі демократичних виборів. Принципи демократичних виборів. Міжнародно-правові акти, що регулюють процес виборів.

Представницька демократія Стародавньої Греції та Стародавнього Риму. Виборність і колегіальність за середньовіччя. Виникнення парламенту

Народні збори — віче за часів Київської Русі. Вибори в козацькій державі — Січова Рада. Галицький сейм. Українська Центральна Рада як орган представництва різних політичних сил. Інститут виборів у СРСР, УРСР.

Тема 2. Поняття виборчої системи. Виборчий процес, його основні процедури та етапи.

Принципи побудови та функціонування виборчих систем. Виборча система як метод досягнення політичного консенсусу в суспільстві. Виборчі системи в регіонально-політичному аспекті. Поняття електоральної культури та її типи. Сучасні типи виборчих систем (на прикладах країн).

Активне та пасивне виборче право. Політичні цілі демократичних виборів. Принципи демократичних виборів. Міжнародно-правові акти, що регулюють процес виборів. Виборчий процес. Головні процедури виборчої кампанії. Виборчий процес в Україні та його правове регулювання.

Тема 3. Мажоритарні виборчі системи: сутнісні риси та різновиди.

Мажоритарна система: одномандатна, багатомандатна і преференційна. Мажоритарна система абсолютної більшості і мажоритарна система відносної більшості. Роль особистості лідера в умовах мажоритарної політичної системи. Переваги мажоритарної політичної системи: перемога на виборах великих політичних партій і створення однопартійних урядів. недоліки мажоритарної системи.

Тема 4. Пропорційні та змішані виборчі системи.

Різновиди пропорційної системи. Переваги та недоліки Типологія пропорційних виборчих систем: виборчі системи, що реалізують принцип пропорційності в повному обсязі. Виборчий метр, коефіцієнт або квота та різні методи їх визначення.

Сутність комбінованої (змішаної) виборчої системи. Послідовно комбіновані та паралельно комбіновані виборчі системи.

Тема 5. Виборча система сучасної України. Правові засади президентських та парламентських виборів.

Особливості становлення виборчої системи в незалежній Україні. Нормативні документи про вибори державних органів України. Виборчий кодекс України. Порядок висування і реєстрації кандидатів у Президенти України. Гарантії діяльності кандидатів у Президенти України, офіційних спостерігачів. Фінансове, матеріально-технічне, інформаційне забезпечення виборів Президента України. Передвиборна агітація кандидатів на пост Президента України. Порядок встановлення результатів виборів Президента України.

Види виборів народних депутатів України, строки і порядок їх призначення. Порядок висування і реєстрації кандидатів у народні депутати України. Гарантії діяльності суб'єктів електорального процесу, офіційних спостерігачів на виборах народних депутатів України. Фінансове, матеріально-технічне, інформаційне забезпечення виборів народних депутатів України. Передвиборна агітація кандидатів у народні депутати України. Порядок встановлення результатів виборів народних депутатів України.

Тема 6. Особливості місцевих виборів в Україні.

Трансформація електоральної системи щодо виборів депутатів місцевих рад, міських, селищних, сільських голів та голів ОТГ. Види місцевих виборів в Україні, строки і порядок їх призначення. Порядок висування і реєстрації кандидатів на місцевих виборах. Гарантії діяльності суб'єктів електорального процесу, офіційних спостерігачів на місцевих виборах. Фінансове, матеріально-технічне, інформаційне забезпечення місцевих виборів. Передвиборна агітація на місцевих виборах. Порядок встановлення результатів місцевих виборів.

Модуль 2. Виборча інженерія.

Тема 7. Стратегія і тактика виборчої кампанії.

Поняття виборчої інженерії та виборчої технології, їх принципи та закономірності. Виборча інженерія, політичний маркетинг та політичний менеджмент: співвідношення понять.

Стратегія виборчої кампанії, її загальні принципи і складові. Різновиди виборчих стратегій. Розроблення передвиборної програми та платформи.

Проектування тактики виборчої кампанії. Розробка плану-графіка виборчої кампанії, планів стратегії рекламної кампанії, медіа-плану, бюджету. Поняття політичного маркетингу в рамках виборчої кампанії.

Стратегічне планування виборчої кампанії; стратегічне планування діяльності партії; стратегія великої події; стратегія виборчої кампанії; стратегія рекламної кампанії; стратегія захоплення лідируючих позицій; стратегія ривка (прориву); стратегія швидкого фіналу.

Тактика виборчої кампанії, організаційно-масовий (польовий) та агітаційно-реklamний напрями тактики виборчої кампанії, план-графік виборчої кампанії, медіа-план, бюджет виборчої кампанії.

Тема 8. Організаційне та фінансове забезпечення виборів.

Поняття менеджменту виборчих кампаній. Виборчий штаб, його організаційна структура та функції. Виборча команда, волонтери та симпатички.

Розробка стратегії збирання коштів на виборчу кампанію.

Фінансування виборчих кампаній. Джерела та види збору коштів для виборчої кампанії. Бюджет виборчої кампанії. Виборчий фонд. «Чисті» та «брудні» гроші, вплив олігархічних груп на виборчий процес та способи його нейтралізації.

Тема 9. Інформаційно-аналітичний та агітаційний супровід виборчої кампанії.

Організація інформаційно-аналітичної діяльності виборчого штабу, її напрями, цілі та планування. Використання офіційних статистичних матеріалів та власних соціологічних досліджень для визначення кількісних та якісних параметрів електорату. Методика оцінки передвиборних рейтингів учасників виборчих перегонів за допомогою репрезентативних соціологічних досліджень. Інформаційно-аналітичні матеріали, які формує виборчий штаб, їх використання суб'єктами виборчого процесу. В чому суть маніпуляції соціологією.

Суть та основні хвилі виборчої агітації. Зовнішня реклама та її форми. Власні агітматеріали кандидата (партії) та польова агітація. Використання спецвипусків газет, «бойових листків», буклетів, календарів, наліпок тощо. Організація зустрічей з виборцями за місцем проживання та підприємствах. Мотиваційні масові заходи. Робота з традиційними медіа та в соціальних мережах. Репутаційний маркетинг. Проекти для цільових аудиторій.

Тема 10. Ефективність виборчої кампанії та захист досягнутого результату.

Підходи до визначення критеріїв та чинників ефективності виборчої кампанії. Показники ефективності мажоритарної, пропорційної та змішаної виборчих систем. Результати та політичні наслідки виборів. Як закріпити успіх, що досягнуто на виборах. Робота кандидата, штабів, члені ДВК, спостерігачів. Оперативний збір інформації про явку виборців та про результати підрахунку бюлетенів. Проведення екзитполів. Діяльність юристів виборчого штабу по захисту об'єктивних даних проведеного підрахунку та звернення до правоохоронних органів у випадку порушень виборчого права. Поведінка кандидата у день виборів, під час визначення результатів голосування та оголошення проміжних і остаточних результатів виборів.

**4. Структура залікового кредиту дисципліни «Вибори та виборчий процес»
(денна форма навчання)**

Тема	Кількість годин					
	Лекції	Практичні заняття	ІРС	Тренінг, КПІЗ	СРС	Контрольні заходи
Змістовий модуль 1. ВИБОРИ ЯК ПОЛІТИЧНИЙ ІНСТИТУТ ТА ПРОЦЕС						
Тема 1. Вибори як політичний інститут. Історія виборчого процесу у світі та Україні.	4	2		3	10	Поточне опитування
Тема 2. Поняття виборчої системи. Виборчий процес, його основні процедури та етапи.	4				10	
Тема 3. Мажоритарні виборчі системи: сутнісні риси та різновиди.	2				10	
Тема 4. Пропорційна та змішана виборчі системи.	2				10	
Тема 5. Виборча система сучасної України. Правові засади президентських та парламентських виборів.	4	2			10	
Тема 6. Особливості місцевих виборів в Україні.	4				10	
Змістовий модуль 2 ВИБОРЧА ІНЖЕНЕРІЯ						
Тема 7. Стратегія і тактика виборчої кампанії.	2	2		3	10	Поточне опитування
Тема 8. Організаційне та фінансове забезпечення виборчої кампанії.	2	2			10	
Тема 9. Інформаційно-аналітичний та агітаційний супровід виборчої кампанії.	2	2			10	
Тема 10. Ефективність виборчої кампанії та захист досягнутого результату.	2	2			12	
Всього	28	12	2	6	102	

(заочна форма навчання)

Тема	Кількість годин					
	Лекції	Практичні заняття	ІРС	Тренінг, КПЗ	СРС	Контрольні заходи
Змістовий модуль 1. ВИБОРИ ЯК ПОЛІТИЧНИЙ ІНСТИТУТ ТА ПРОЦЕС						
Тема 1. Вибори як політичний інститут. Історія виборчого процесу у світі та Україні.	2	1			16	Поточне
Тема 2. Поняття виборчої системи. Виборчий процес, його основні процедури та етапи.					16	
Тема 3. Мажоритарні виборчі системи: сутнісні риси та різновиди.					12	опитування
Тема 4. Пропорційна та змішана виборчі системи.				-	12	
Тема 5. Виборча система сучасної України. Правові засади президентських та парламентських виборів.	2	1			12	
Тема 6. Особливості місцевих виборів в Україні.					16	
Змістовий модуль 2 ВИБОРЧА ІНЖЕНЕРІЯ						
Тема 7. Стратегія і тактика виборчої кампанії.	2	1			14	Поточне
Тема 8. Організаційне та фінансове забезпечення виборчої кампанії.					16	
Тема 9. Інформаційно-аналітичний та агітаційний супровід виборчої кампанії.		1			16	опитування
Тема 10. Ефективність виборчої кампанії та захист досягнутого результату.	2				8	
Всього	8	4	-	-	138	

5. Тематика практичних занять.

Практичне заняття №1

Тема 1. Вибори як політичний інститут. Інші форми волевиявлення народу.

Мета: Розкрити особливості виборів як політичного інституту та політичного процесу. Охарактеризувати вітчизняні та міжнародні правові акти, що регулюють вибори в умовах демократичного політичного режиму, їх особливості. Проаналізувати спільне та відмінне між виборами, референдумом та плебісцитом.

Розглянути історичні віхи формування та розвитку виборчих систем у світі та в Україні. Проаналізувати досвід політичних виборів у козацьку добу вітчизняної історії та практику виборів в українських державних утвореннях першої половини ХХ століття.

Питання для обговорення.

1. Вибори як політичний інститут, їх різновиди та функції.
2. Вітчизняні та міжнародні правові акти, що регулюють вибори в умовах демократичного політичного режиму.
3. Референдум та плебісцит як форма волевиявлення громадян.
4. Представницька демократія Стародавньої Греції та Стародавнього Риму.
5. Вибори в епоху Середньовіччя та Нової доби.
6. Вибори в козацькій державі.
7. Особливості виборчих систем в українських державних утворень ХХ століття.

Практичне заняття №2

Тема 5. Виборча система сучасної України. Правові засади президентських, парламентських та місцевих виборів.

Мета: Розкрити історичні віхи формування виборчої системи України та сутнісні ознаки виборчої системи сучасної України, яка визначена Виборчим кодексом України (2019 р.). Проаналізувати правове та політично-організаційне забезпечення парламентських та президентських виборів. Дослідити сутнісні ознаки сучасної системи обрання депутатів місцевих рад, міських, селищних, сільських голів та голів ОТГ. Дати оцінку останніх загальноукраїнських та місцевих виборів в Україні та Тернопільській області.

Питання для обговорення.

1. Історичні віхи формування виборчої системи суверенної України.
2. Особливості виборчої системи за якої проводилися парламентські та президентські вибори в Україні 2019 р. Політичні наслідки цих виборів.
3. Виборча система України, яка узаконена Виборчим кодексом України 2019 року. Новації, які стосуються президентських та парламентських виборів.
4. Правові та політико-організаційні засади обрання депутатів місцевих рад.
5. Особливості виборів голів міст, селищ, сіл та ОТГ.

Практичне заняття №3

Тема 7. Стратегія і тактика виборчої кампанії.

Мета: Розкрити поняття виборчої інженерії та виборчої технології, їх принципи та закономірності. Розглянути питання про стратегію і тактику виборчої кампанії, розробки передвиборної програми, плану-графіку виборчої кампанії, засад ведення рекламної кампанії тощо. Виробити практичні навички розробки планів та заходів політико-організаційної діяльності під час виборів. Охарактеризувати поняття та процес маркетингу виборчої кампанії.

Питання для обговорення.

1. Поняття виборчої інженерії, виборчого менеджменту та маркетингу.
2. Сутність та принципи стратегія і тактика виборчої кампанії.
3. Структура та зміст виборчої платформи, методологія її розробки.
4. Організаційно-масовий (польовий) та агітаційно-реklamний напрями тактики виборчої кампанії.

Практичне заняття №4

Тема 8. Організаційне та фінансове забезпечення виборів.

Мета: Розкрити засади адміністрування виборчого. Проаналізувати процес створення та організацію діяльності виборчого штабу, залучення до його роботи волонтерів та активістів. Розглянути бюджет виборчої кампанії, шляхи та методи його формування.

Питання для обговорення.

1. Розглянути принципи та методи виборчого менеджменту.
2. Процес створення та організація діяльності виборчого штабу.
3. Фінансування виборчої кампанії. Структура виборчого фонду, його формування та використання.

Практичне заняття №5

Тема 9. Інформаційно-аналітичний та агітаційний супровід виборчої кампанії.

Мета: Розкрити зміст та особливості інформаційно-аналітичної та агітаційної діяльності виборчого штабу. Визначити основні джерела отримання інформації, необхідної для розробки виборчої стратегії і тактики. Охарактеризувати роль соціологічних досліджень у супроводі виборчих перегонів. Розглянути етапи виборчої агітації, логіку їх розгортання. Охарактеризувати зміст заходів із зовнішньої реклами та роботи кандидатів та їх штабів в «полі», методику підготовки зустрічей з виборцями та проведення масових заходів комплексного характеру. Окремо зупинитися на агітаційній роботі через традиційні медіа та соціальні мережі. розкрити зміст т.зв. репутаційного маркетингу та методів протидії чорному PR.

Питання для обговорення.

1. Сутність та особливості інформаційно-аналітичної та агітаційної діяльності виборчого штабу.
2. Роль соціологічних досліджень у підготовці та супроводі виборчих перегонів.
3. Етапи виборчої агітації та логіки їх розгортання.

4. Зміст заходів із зовнішньої реклами та роботи кандидатів і їх штабів в «полі».

5. Роль ЗМІ та соціальних мереж у забезпеченні ефективної виборчої кампанії. Методи протидії чорному PR.

Практичне заняття №6

Тема 10. Ефективність виборчої кампанії та захист досягнутого результату.

Мета: Розглянути чинники та критерії ефективності виборчої кампанії в умовах мажоритарної, пропорційної та змішаної виборчих систем. Проаналізувати роботу кандидатів на виборні посади, штабів, членів ДВК, юристів та спостерігачів під час заключного етапу виборчої кампанії. Способи збору інформації про явку виборців на дільниці та про результати підрахунку бюлетенів.

Питання на обговорення.

1. Чинники та критерії ефективності виборчої кампанії.
2. Робота суб'єктів виборчого процесу під час заключного етапу виборчої кампанії.
3. Способи збору інформації про явку виборців на дільниці та про результати підрахунку бюлетенів.

6. ТРЕНІНГ, КПЗ

Тренінги з дисципліни

Основні форми тренінгів які використовуються при викладанні дисципліни «Вибори та виборчий процес» – інтелектуальна гра «Дебати», інноваційна гра, ділова (ролева) гра.

Тематика та структура тренінгів

1. Інтелектуальна гра «Дебати» на тему: «Яка із виборчих систем – пропорційна із закритими списками чи пропорційна із відкритими списками – у більшій мірі відповідає сучасному рівню розвитку політичної системи та стану політичної культури громадян України?».

Етап 1. Викладач дає консультацію до дебатів. Визначає команди, дає завдання студентам, які будуть спостерігачами та суддями.

Етап 2. Команди дебатують за методикою К. Поппера. Студенти, які не увійшли в команди, задають питання дебатерам та оцінюють їх роботу.

Етап 3. Викладач, який був менеджером дебатів, підводить підсумок діяльності суддів та визначає команду-переможця і залучає студентів до обговорення дебатів.

Ділова гра на тему: «Зустріч кандидата в депутати міської ради із виборцями»

Етап 1. Викладач дає консультацію до ділової гри. Визначає ролі її активних учасників.

Етап 2. Студент, який головує на зустрічі кандидатів в депутати з виборцями, надає слово її учасникам відповідно до сценарію. Студенти задають питання претендентам та виступають з їх підтримкою чи з критикою виборчих програм.

Етап 3. Викладач підводить підсумок діловій грі та залучає студентів до її оцінки.

Комплексне практичне індивідуальне завдання

Індивідуальне завдання з дисципліни «Вибори та виборчі системи» виконується самостійно кожним студентом на основі засвоєння програмного матеріалу. КПЗ охоплює усі основні теми дисципліни. Метою виконання КПЗ є оволодіння навичками застосування політичних знань у суспільному житті. КПЗ оформляється у відповідності із встановленими вимогами. Виконання КПЗ є одним із обов'язкових складових модулів залікового кредиту.

Тематика КПЗ з навчальної дисципліни «Вибори та виборчий процес»

1. Вітчизняні та міжнародні правові акти, що регулюють вибори в умовах демократичного політичного режиму.
2. Активне та пасивне виборче право в демократичній державі. Основні суб'єкти виборчого процесу.
3. Політичні партії як суб'єкти виборчого процесу: історія та сучасність.
4. Історичні віхи формування та розвитку виборчих систем у Новітню добу
5. Вибори в козацькій державі.
6. Особливості виборчих систем українських державних утворень ХХ століття.
7. Процедури виборчого процесу, їх особливості в умовах демократії.
8. Основні етапи виборчого процесу та роль політологів у їх підготовці.
9. Політичні та інші чинники, що впливають на сутнісні риси виборчої системи.
10. Регіональні виміри виборчих систем: досвід України та Польщі..
11. Український досвід використання мажоритарного типу виборчих систем.
12. Характерні риси та різновиди пропорційної виборчої системи.
13. Вплив пропорційних виборчих систем на розвиток партійної системи.
14. Змішані виборчі системи, їх різновиди.
15. Світовий досвід використання пропорційної виборчої системи з відкритими списками.
16. Парламентські вибори в Україні 2019 р. Їх правова основа та політичні наслідки.
17. Новації виборчої системи України, узаконені Виборчим кодексом України.
18. Правові та політико-організаційні засади обрання депутатів місцевих рад.
19. Особливості виборів голів міст, сіл та ОТГ в Україні.
20. Поняття, принципи та закономірності виборчої інженерії.
21. Сутність та принципи стратегії і тактики виборчої кампанії.
22. Структура та зміст виборчої платформи, методологія її розробки.
23. Процес створення та організація діяльності виборчого штабу.
24. Фінансування виборчої кампанії. Структура виборчого фонду, його формування та використання.
25. Сутність та особливості інформаційно-аналітичної та агітаційної діяльності виборчого штабу.
26. Роль соціологічних досліджень у підготовці та супроводі виборчих перегонів.
27. Етапи виборчої агітації та логіка їх розгортання.
28. Зміст заходів із зовнішньої реклами під час виборчої кампанії.
29. Напрямки та форми діяльності кандидатів і їх штабів в «полі».
30. Роль соціальних мереж у забезпеченні ефективної виборчої кампанії
31. Чорний PR та методи протидії йому.
32. Чинники та критерії ефективності виборчої кампанії.

33. Робота суб'єктів виборчого процесу на заключному етапі виборчих перегонів.
34. Забезпечення об'єктивного підрахунку голосів та захист результатів виборів від фальсифікацій?

7. Самостійна робота.

№ п/п	Тематика	К-сть годин
1.	Тема 1. Вибори як політичний інститут. Історія виборчого процесу у світі та Україні.	10
2.	Тема 2. Поняття виборчої системи. Виборчий процес, його основні процедури та етапи.	10
3.	Тема 3. Мажоритарні виборчі системи: сутнісні риси та різновиди.	10
4.	Тема 4. Пропорційна та змішана виборчі системи.	10
5.	Тема 5. Виборча система сучасної України. Правові засади президентських та парламентських виборів.	10
6.	Тема 6. Особливості місцевих виборів в Україні.	10
7.	Тема 7. Стратегія і тактика виборчої кампанії.	10
8.	Тема 8. Організаційне та фінансове забезпечення виборчої кампанії.	10
9.	Тема 9. Інформаційно-аналітичний та агітаційний супровід виборчої кампанії.	10
10.	Тема 10. Ефективність виборчої кампанії та захист досягнутого результату.	12
Разом:		102

8. Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

У процесі вивчення дисципліни «Вибори та виборчі системи» використовуються наступні засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:

- стандартизовані тести;
- поточне опитування;
- оцінювання результатів КПЗ;
- ректорська контрольна робота;
- залік.

9. Критерії, форми поточного та підсумкового контролю

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Вибори та виборчі системи» визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Заліковий модуль 1	Заліковий модуль 2	Заліковий модуль 3
30%	40%	30%
1. Усне опитування під час занять (макс. 50 балів за тему) 2. Письмова контрольна робота – макс. 50 балів	1. Усне опитування під час занять (макс. 10 балів за тему) 2. Письмова конр. роб. По 1-10 темах – макс. 50 балів	1. Участь у тренінгах (макс. 20 балів) 2. Підготовка КПЗ (макс. 40 балів) 3. Захист КПЗ (макс. 40 балів)

Шкала оцінювання:

За шкалою ЗУНУ	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90–100	відмінно	A (відмінно)
85–89	добре	B (дуже добре)
75–84		C (добре)
65–74	задовільно	D (задовільно)
60–64		E (достатньо)
35–59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1–34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

10. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

№	Найменування	Номер теми
1.	Мультимедійний проектор: демонстрація презентації	1-10

11. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Балабан Р. Електоральна пербудова в Україні: 2019 р. *Наукові записки ІПЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України*. 2019. Вип.2 (98), С. 155–176.
2. Бучанська А. Парламентська кампанія 2019 року в Україні в оцінках міжнародних організацій спостереження за виборами. *Наукові записки ІПЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України*. 2019. Вип.2 (98) С. 189–204.
3. Вальчишин П., Охотін П. Виграти вибори. Покрокова інструкція. Київ, 2014. 136 с
4. Виборчий кодекс України. Київ, 2020. URL: [google.com/search?q=виборчий+кодекс+україни+2020+текст...](https://www.google.com/search?q=виборчий+кодекс+україни+2020+текст...)
5. Виборчий процес 2019 р. в Україні у світлі суспільних очікувань / за ред. О. М. Майбороди. Київ ІПЕНД ім.І.Ф.Кураса НАН України. 2020. 232 с.

6. Зорич О. Особливості трансформації регіональної політичної еліти в умовах президентських та парламентських виборів-2019 (2015–2019 рр.). *Наукові записки ІПЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України*. 2019. Вип.1 (97)/ С. 69–82.
7. Іноземні спотерігачі високо оцінили організацію проведення виборів в Україні. Вісник Центральної виборчої комісії. URL: <https://evk.gov.ua/wp-content/uploads/2019/10/2019...>
8. Кармазіна М. Вибори – 2019: цінності й орієнтири політичної еліти (аналіз передвиборчих програм кандидатів на пост Президента України). *Наукові записки ІПЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України*. 2019. Вип.1 (97), С. 32–47.
9. Кармазіна М. Політичні партії України у процесі виборів Президента України у 2019р. (кількісно-якісний аналіз участі). *Наукові записки ІПЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України*. 2019. Вип.1 (97), С. 4–32.
10. Марцеляк О. В. Роль міжнародного співтовариства у забезпеченні вільних і чесних виборів. Захист прав людини: національний та міжнародно-правовий виміри. Харків, 2018. С. 59–64.
11. Мостіпан О. М. Основні підходи до визначення критеріїв та чинників ефективності виборчих систем. *Гілея: зб. наук. праць*. 2019. Вип. 7. С. 585–590.
12. Науменко О. Механізм інкорпорації політичних сил в електоральному циклі 2019 року в Україні. *Наукові записки ІПЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України*. 2019. Вип.2 (98), С. 176–189.
13. Про внесення змін до деяких законів України щодо спостереження за виборчим процесом в Україні: Закон України від 07.02.2019 р. №2682–УІІ.
14. Про політичні партії в Україні: Закон України № 2365-ІІІ від 5.04.2001 р.
15. Про добровільне об'єднання громадян: Закон України № 157-УІІІ від 05.02.2019 р.
16. Рудакевич О. М. Використання матеріалів парламентських виборів в Україні у викладанні курсу «Політології»: методичні рекомендації. Тернопіль: ТНЕУ, 2019. 51 с.
17. Шведа Ю. Політичні партії у виборах: теорія та практика виборчої кампанії : навч.-метод. посіб. К.: Знання, 2019. 373 с..
18. Declaration of Principles for International Election Observation and Code of International Election and Pledge to Accompany the Code of Conduct of International Election Observer. URL : <http://www.osce.org/odihr/16935?download=true>
19. Hale H., Orttung R. (eds.) Beyond the Euromaidan: comparative perspectives on advancing reform in Ukraine. Stanford, California: Stanford University Press, 2019. 322 p. URL: <https://www.twirpx.com/file/2255701>.
20. Limited election observation mission. Republic of Poland, Parliamentary Elections, 13 October 2019. URL : <https://www.osce.org/odihr/elections/poland/435932?download=true>.
21. Roskin M.G. et al. Political Science: An Introduction. 14th ed. Pearson, 2019. 386 p. URL: <https://www.twirpx.com/file/2249669>.